tury building's E wall at H_{abs} 114.50 m. Parts of the mid-18th and first half of the 19th-century partition walls were unearthed as well as the remains of a heating stove foundation in the NW corner of the NE room. A fragment of 19th – early 20th-century stone street surface was found at a depth of 40 cm outside the mid-18th-century building on Lydos street.

17th – first half of the 18th-century layers with the remains of 17th–18th-century stove tiles (Fig. 5) and household pottery vessels were disturbed during the construction of the mid-18th-century home. In the NW part of the excavated area, the walls of the mid-18th-century home are nestled against the E end of the home and basement that stood at this site in the late 16th century.

The majority of the walls of the inner rooms of the mid-18th-century building were destroyed in laying a heating line in the second half of the 20th century and probably through the use of unsuitable methods in investigating the remains of the building's underground part in 2001. A 2.7–2.8 m thick and 1–1.5 m wide strip of undisturbed cultural layer has survived only beside the N and E walls of the mid-18th-century building.

40 17th–19th-century finds were discovered during the investigation. The majority of the finds were discovered in the backfill of the area excavated in 2001 because the area excavated in 2001 was far bigger than indicated 48 m². The greater part of the plot was dug up mechanically in 2001.

Dalia Ostrauskienė

Žvalgomieji tyrimai Liepkalnio gatvėje 3

2014 m. atlikti žvalgomieji tyrimai Vilniuje, Liepkalnio g. 3, 0,2554 ha ploto sklype su XX a. statiniais. Ištirti šeši 1,5x1 m dydžio šurfai – iš viso 9 m² plotas. Tirtuose šurfuose fiksuotas 2,2–2,5 m storio supiltinis kultūrinis sluoksnis, kuriame aptikta XVII–XX a. radinių.

Aušros Vartų priemiestis prie Medininkų kelio (dabartinė Liepkalnio gatvė) susiformavo XVIII a. Fiurstenhofo plane matyti, kad šios gatvės dalis už dabartinio geležinkelio tilto buvo užstatyta mediniais bei nedideliais mūriniais namais, kurie stovėjo vienas šalia kito. XVIII a. pabaigoje kilęs gaisras sunaikino didžiąją dalį šių namų. 1801 m. Vilniaus braižyklos mokinio sudarytame priemiesčio plane matyti ne tiek daug namų kaip Fiurstenhofo plane. 1845 m. Vilniaus miesto plane matyti, kad tuo metu posesijoje jau buvo 2 mūriniai pastatai. Dabartinis posesijos užstatymas susiformavo XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje.

ŠV pusėje nuo 2014 m. tyrimų vietos, Liepkalnio g. 1, 1993 m. archeologas A. Stanaitis atliko žvalgomuosius tyrimus. Jų metu ištirtas 28 m² plotas. Nustatyta, kad sklypas Aušros Vartų priemiestyje buvo apgyvendintas kur kas anksčiau, nei rodo istoriniai duomenys. Kadangi tikslios pirminio užstatymo datos istoriniuose šaltiniuose nėra, atlikus archeologinius tyrimus teigiama, kad čia gyventa jau XVI a. Tirtuose šurfuose fiksuotas 3,3–4,3 m storio kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta buitinės ir statybinės keramikos, medžio, odos ir akmens radinių, datuotų XVI–XX a. (*ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 250). Tame pačiame sklype 2007 m. žvalgymus atliko I. Vosyliūtė. Iki projektinio

2,7 m gylio fiksuoti sluoksniai buvo supiltiniai. Tyrimų metu surinkti 55 radiniai: 49 buitinės keramikos fragmentai, 3 stikliniai ir 3 metaliniai dirbiniai. Jie datuoti XVII–XVIII a. (*ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 441).

Liepkalnio g. 3 sklypo PR dalyje tirtuose ***šurfuose 1*** ir ***2*** iki 1,8–2,3 m gylio fiksuoti supiltiniai sluoksniai su statybinėmis duženomis, XVII–XX a. radiniais ir gyvulių kaulais. Šurfe 1 rastos 5 monetos, 3 iš jų stipriai korodavusios. 80 cm gylyje, iki 10 cm storio juodo grunto sluoksnyje su angliukais, kalkių skiedinio trupiniais rasta 1879 m. Rusijos imperijos kapeika. Iki 0,7–1 m storio geltono smėlio su juodos ir pilkos žemės tarpsluoksniais kultūriniame sluoksnyje aptikta tik keletas smulkių XVII–XIX a. buitinės keramikos šukių, plokštinio koklio fragmentas, rudos molio masės, aprūkęs lėkštės dugno fragmentas, dengtas žalia glazūra, puoštas augaliniu ornamentu (1 pav.). 1,5 m gylyje rasta Jono Kazimiero šilingo klastotė, 1,8 m gylyje – 1563 m. Žygimanto Augusto sidabrinis pusgrašis ir 2,3 m gylyje – 1661 m. Jono Kazimiero šilingas. Įžemis (geltonas smėlis) pasiektas 1,85–2,3 m gylyje (H_{abs} 147,80–149,00 m).

Šurfai 3 ir ***4*** tirti sklypo P ir PR dalyje. Po viršutiniu asfalto, akmens skaldos ir žvyro sluoksniu šurfe 3 fiksuotas akmenų grindinys H_{abs} 149,07–149,14 m. Tai XX a. pradžios buvęs kiemo grindinys. Po juo 90 cm gylyje rastas žalvarinis pakabinamas stačiatikių kryželis. Giliau, iki 1,7–1,9 m gylio tirti supiltiniai pilkos žemės su smulkiomis statybinėmis duženomis, smėlio intarpais sluoksniai. Juose aptikta XVII–XX a. radinių – buitinės keramikos šukių, koklių fragmentų, vinių, stiklo duženų. Šurfe 3 1,7 m gylyje rastas 166(?) m. Jono Kazimiero šilingas. Įžemis (geltonas smėlis) pasiektas 2,2–2,5 m gylyje (H_{abs} 146,30–146,90 m).

Šurfai 5 ir ***6*** tirti sklypo ŠR dalyje. Nuėmus asfalto dangą, iki 1,5–1,9 m gylio fiksuoti supiltiniai sluoksniai su statybinėmis duženomis. Juose aptikta XVII–XX a. buitinės keramikos fragmentų. Šurfe 5 1,9 m gylyje rasta XIX a. pabaigos – XX a pradžios švininė plomba. Šur-

1 pav. Lėkštės dugno fragmentas. D. Ostrauskienės nuotr.

Fig. 1. A base fragment from a plate.

2 pav. Akmenų grindinys. D. Ostrauskienės nuotr.

Fig. 2. Stone paving.

fe 6 60–80 cm gylyje aptiktos 3 stipriai korodavusios monetos ir tame pačiame gylyje – keli pavieniai žmogaus kaulai. Nuo 1,45–1,5 m gylio (H_{abs} 146,92–147,10 m) fiksuotas 3 sluoksnių masyvių akmenų grindinys (2 pav.) su nežymiu nuolydžiu P kryptimi. Grindinys datuojamas maždaug XVII a. Tiksliam jo datavimui trūksta duomenų, nes prie jo esančiuose sluoksniuose nebuvo radinių. Giliau buvo šviesiai pilkas smėlingas gruntas su smulkiomis statybinėmis griuvenomis be radinių. Įžemis (geltonas smėlis) pasiektas 2,2–2,3 m gylyje (H_{abs} 146,40–146,70 m).

Tirtuose šurfuose aptikta XVII–XX a. radinių: 10 plokštinių glazūruotų koklių fragmentų; čerpės fragmentas; 102 buitinės keramikos šukės; geležinė bato kulno pasagėlė; žalvarinis pakabinamas stačiatikių kryželis; 4 sagos iš spalvoto metalo; baldo spynos apkaustas ir antpirštis iš vario lydinio; 2 švininės muškietos kulkos; 10 monetų.

The field evaluation at Liepkalnio St. 3

In 2014, a field evaluation (six 1.5 x 1 m test pits, a total of 9 m^2) was conducted in the 0.2554 ha plot with 20th-century structures at Liepkalnio St. 3, Vilnius. The 2.2–2.5 m thick fill cultural layer recorded in the test pits contained 17th–20th-century finds: 10 fragments of glazed panel stove tiles (*Blattkacheln*); a roof tile fragment; 102 sherds of household pottery (Fig. 1); an iron heel plate; a hangable bronze Orthodox cross; 4 non-ferrous buttons; a copper alloy furniture lock escutcheon, a copper alloy thimble; 2 lead musket balls; and 10 coins.

Two stone pavings were recorded (Fig. 52). The first is the former 20th-century courtyard surface at a depth of 45–50 cm. The second, at a depth of 1.45–1.50 m, is paving made from massive stones that can be dated to the 17th century, but its precise dating was hindered by the lack of data as there were no finds in the layers near it.

Tauras Poška

Arklių gatvė 14

2014 m. vykdyti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai Arklių g. 14, Vilniuje. Šių tyrimų tikslas buvo nustatyti kultūrinio sluoksnio storį, pobūdį, datavimą ir tolesnių žemės darbų sąlygas. Jų metu iškasti 5 šurfai, kuriais ištirtas 23 m^2 plotas. Šurfai kasti planuojamų tiesti inžinerinių komunikacijų – šiluminės trasos, lietaus nuotekynės vietose. Žvalgymai atlikti tiestų inžinerinių komunikacijų (lietaus nuotekynės, šiluminės trasos, komunikacijų įvadų) vietose 96 m^2 plote (1 pav.).

Tyrinėtas sklypas yra dabartinių Arklių ir Pasažo gatvių sankirtoje. Dabartinė Pasažo gatvė atsirado XX a. pradžioje perstačius buvusius svečių namus (dabartinis Lietuvos nacionalinės filharmonijos pastatas, Aušros Vartų g. 5). XVII a. pradžioje šioje vietoje, P pusėje nuo buvusių svečių namų, ėjo bevardis skersgatvis, skyręs juos nuo gyvenamųjų namų ir Bazilijonų vienuolyno. Dabartinė Pasažo gatvė V dalimi įsiliejo į buvusį skersgatvį, todėl Arklių g. 14 sklypas kaip buvo, taip ir liko kampinis. Istoriniuose šaltiniuose XVII a. pradžioje tyrinėto sklypo teritorijoje minimi du atskiri namai (1639 m.), priklausę Bazilijonų vienuolynui, kurie sudegė 1748 ir 1749 m. gaisrų metu. XIX a. pradžioje sklypas rekonstruotas ir 1808 m. Vilniaus miesto plane matomas vaizdas atitinka dabartinį sklypo išplanavimą (Dambrauskaitė T., Gyv. namas Arklių 14. Istoriniai tyrimai. *Vilniaus apskrities archyvas*, f. 1019, ap. 11, b. 5030).